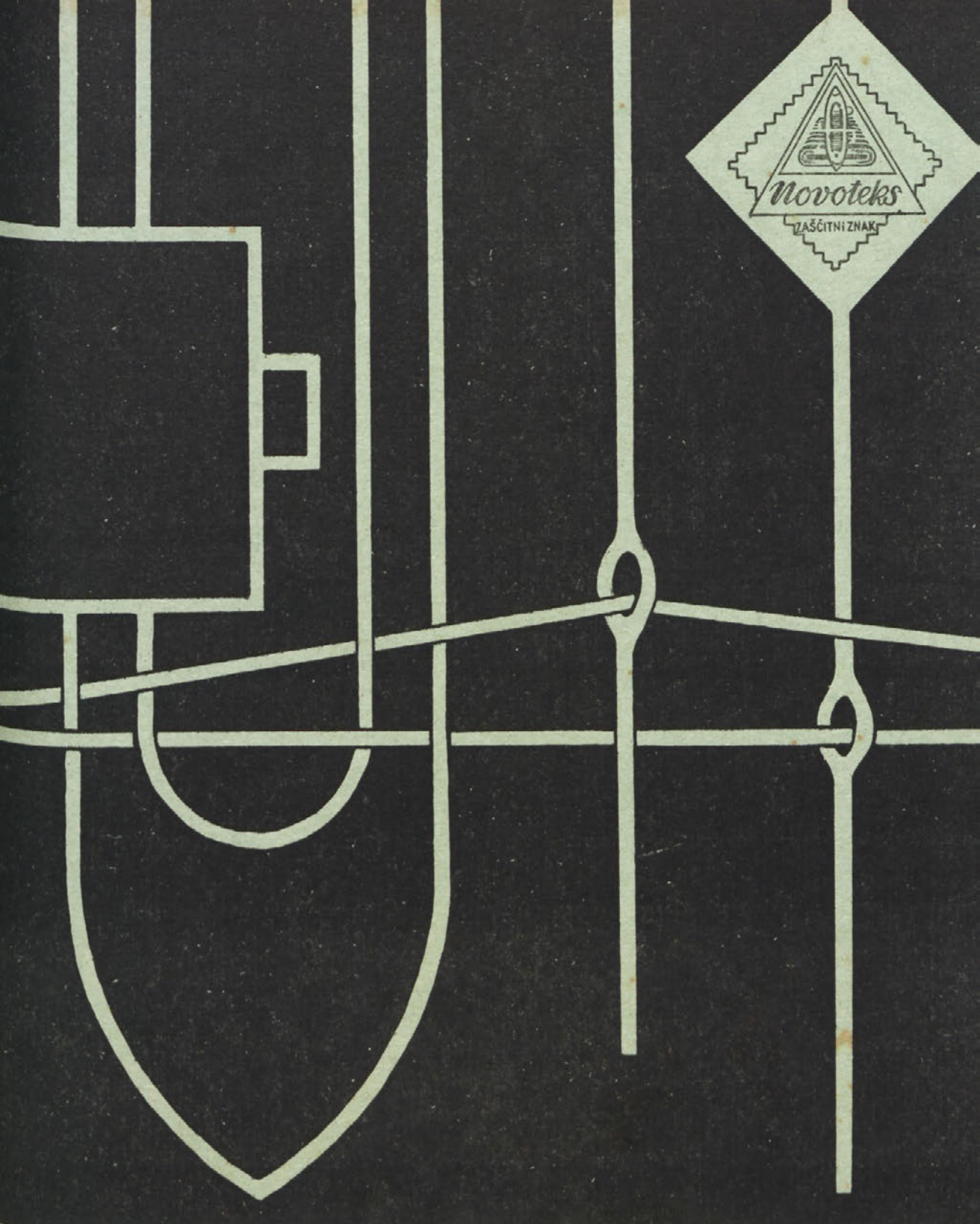

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO VIII. * 1967 * ŠT. 6. do 9.

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1967

Letnik VIII.

Št. 6. do 9. 1967 (80 do 83)

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Papirkonfekcija — obrat

Valvasorjeva tiskarna

Krško

Naklada:

1000 izvodov

VSEBINA:

Z zasedanj organov upravljanja

Gasilsko požarno-varnostni ukrepi v tekstilni industriji

Pregled dosežkov v tekstilni strojegradnji

Bolezniški izostanki v mesecu maju, juniju, juliju, avgustu in septembru 1967

Poškodbe pri delu, na poti na delo in z dela v mesecu juniju, juliju, avgustu in septembru 1967

Naša kronika

Poročilo o finančnem in materialnem poslovanju glasila delavskega sveta Novoteks Novo mesto za leto 1966

Z ZASEDANJ ORGANOV UPRAVLJANJA

Na 2. seji je upravni odbor razpravljajal o predlogu plana za koriščenje sredstev sklada skupne porabe. Iz raznih virov je formiran sklad skupne porabe v višini 959.444 N din.

Za snuitete, refundacijo, za rekreacijo v letu 1966 in 1967 ter za stroške ambulate, kar so standardne postavke koriščenja sklada skupne porabe, je namenjenih 345.000 N din. Za nakup osnovnih sredstev za menzo v Metliki je namenjenih 10.000 N din, medtem ko je za premestitev menze v Novem mestu rezerviranih 120.000 N din. Za proslavo 20-letnice podjetja je namenjenih 50.000 N din, za dotacijo sindikalnima podružnicama 20.000 N din, za razne druge dotacije in ostalo pa je rezerviranih 21.444 N din.

Upravni odbor je predlagal delavskemu svetu, da se sredstva za posojila graditeljem razdelijo v razmerju 7:2 med naše delavce v Novem mestu in Metliki.

Delavski svet je predlog plana formiranja in koriščenja sklada skupne porabe sprejel, na 5. zasedanju pa je sredstva za posojila graditeljem povišal za 20.000 N din.

Sprejel je tudi predlog upravnega odbora, da se za potrebe otroškega varstva izprazni stanovanje Franca Sitarja, prostore pa se preuredi in opremi, tako da bo vprašanje otroškega varstva končno le rešeno.

Dokler Franc Sitar ne zgradi svoje hiše, se začasno preseli v stanovanje, ki ga bo v stolpiču izpraznil Franc Cesar. Po izselitvi Franca Sitarja pa bo to stanovanje zasedla Anica Štaudohar.

V.d. direktorja ing. Avgust Fajfar je na seji upravnega odbora poročal, da se je stanje dolžnikov zmanjšalo zaradi izvajanja sprejete politike izterjevanja. Obračun 5-mesečnega poslovanja kaže, da znaša dohodek podjetja 2.430.000 N din.

Na tej seji je upravni odbor podjetja razpravljajal tudi o deviznih dobropisih podjetjem "Volna" Laško in "Varteks" Varaždin ter o podaljšanju plačilnega roka podjetjem "Kamensko" Zagreb, "Modna oblačila" Ljubljana in "Rio" Rijeka, katerim je bil plačilni rok podaljšan na 60 dni, vendar s pogojem, da jim v primeru, če v tem času ne poravnajo svojih obvez, takoj pošljemo opomin pred tožbo, po preteku nadaljnjih 10 dni pa tožimo. Podjetju "Volna" Laško je bil priznan devizni dobropis v znesku 20.658,08 N din, podjetju "Varteks" Varaždin pa v višini 18.983,36 N din. Podjetje "Varteks" se obremeni za dimarsko razliko med izvozno ceno in polno ceno blaga na domačem trgu.

Sprejet je bil tudi sklep, da se za usluge prizna 15-dnevni plačilni rok.

Vršilec dolžnosti vodje investicijsko-vzdrževalnega sektorja je upravnemu odboru podal ekonomsko obrazložitev plana investicij in modernizacije, ki ga je sprejel delavski svet na svojem 2. zasedanju.

Pri obravnavi stanovanjskih zadev je upravni odbor sklenil, da se v sobo, ki jo je izpraznila Marija Kragl vseli Mara Ponikvar, ki se mora izseliti iz sobe, ki spada v prodano družinsko stanovanje. Soba, ki jo je izpraznila Justina Bašelj, ker se je preselila v lastno hišo, pa je bila začasno dodeljena Stanki Saje, ki se bo po izselitvi Ane Štaudohar preselila v njeno sobo.

Garaža, ki jo je uporabljal Branko Pogelšek, je bila dodeljena Mariji Travižan, garaža, ki jo je izpraznila Štefka Božič, pa Ivanu Pavliču.

Upravni odbor je odločil tudi kriterije, po katerih je komisija za stanovanjske zadeve izdelala predlog za dodelitev kreditov za novogradnje in adaptacije stanovanj. Po teh kriterijih lahko dobi član naše delovne skupnosti posojilo le tedaj, če z adaptacijo pridobi nove nujno potrebne stanovanjske prostore ali če je adaptacija stavbe nujno potrebna. Za dokončanje stanovanjske stavbe pa lahko dobi posojilo le tisti, ki bo z lastnimi sredstvi in s pomočjo posojila v enem letu dokončal stavbo in se vanjo vselil. Posojila pa ne more dobiti prosilec, ki se je v novo stavbo že vselil in bi posojilo uporabljal za ureditev kopalnice ali za druga dela, ki pa niso tako nujno potrebna. Prav tako ne more dobiti posojila prosilec, ki je od podjetja kupil stanovanje in bi ga rad preuredil.

Ker je vodja službe načrtovanja in analiz Janez Novak prosil za sporazumno razrešitev dela v podjetju, je upravni odbor sklenil, da se ga razreši dne 20/7-1967, na njegovo mesto pa je za vršilca dolžnosti imenoval Bojana Kekca.

Delavski svet je predlagal upravnemu odboru, da dopolni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov v določilih, ki urejajo odpravnine delavcem, ki zapuste naše podjetje. Predlagal je, da se delavcem, ki odpovedo delo v podjetju ali pa jim je delo prenehalo po odločbi podjetja, toda ne zaradi kršitev delovnih dolžnosti, prizna pravica do naslednje odpravnine za delo v podjetju nad 10 let 2-mesečni povprečni osebni dohodek delavcev podjetja, za delo nad 15 let 3-mesečni povprečni dohodek, za delo nad 20 let pa 4-mesečni povprečni dohodek.

Delavci, ki jim preneha delo v podjetju zaradi upokojitve, imajo pravico do naslednje odpravnine:

- za delo v podjetju nad 5 let 1-mesečni povprečni dohodek,
- za delo nad 10 let 2-mesečni povprečni dohodek,
- za delo nad 15 let 3-mesečni povprečni dohodek,
- za delo v podjetju nad 20 let 4-mesečni povprečni dohodek.

Delavski svet je predlog upravnega odbora sprejel.

V okviru teh določil je bila Janezu Novaku izplačana odpravnina v višini 3-mesečnih osebnih dohodkov delavcev podjetja v zadnjih treh mesecih.

Upravni odbor je sprejel tudi sklep o odpisu izrabljenih osnovnih sredstev ter prodaji elektromotorjev, ki jih ne rabi-
mo, delavski svet pa je predlagal, da se proda osebni avto VW. Delavski svet je predlog sprejel.

Občinskima odboroma Rdečega križa v Novem mestu in Metliki je bil odobren prispevek 5.000 oziroma 1.500 N din kot podpora za letovanje bolnih otrok. Podporo bodo dobili predvsem otroci naših delavcev.

Na 3. seji je upravni odbor podjetja razpravljal o reorganizaciji v podjetju. Sprejel je predlog reorganizacije ter ga bo posredoval delavskemu svetu podjetja.

V okviru nove reorganizacije je upravni odbor sprejel sklep, da se Jernejo Čampa zadolži za vodenje tehnične priprave dela poleg njenega rednega dela, Martina Aša pa se premesti na delovno mesto operativnega planerja. Za vodenje normiranja je začasno zadolžena Fani Šepetavc. Na delovno mesto vodja izmene v tkalnici je bil premeščen Peter Kumer, na njegovo mesto vodja izmene v pripravi tkalnice pa je bil premeščen Alojz Hrastar. Za delo, ki ga je do sedaj opravljal Alojz Hrastar, je bil zadolžen Alojz Barbič, ki je obenem zadolžen tudi za medfazno in izhodno kontrolo. Za vodjo izmene apreture pa je bil imenovan Hinko Šintler.

Upravni odbor je sklenil, da se razpiše prosto delovno mesto "daktilograf", obenem pa je zadolžil splošni sektor, da pripravi razpisne pogoje za delovna mesta, ki jih bo še treba razpisati.

Na tej seji je upravni odbor razpravljal tudi o deviznih dobropisih, ki naj bi jih priznali nekaterim našim poslovnim podjetjem. Sklenil je, da se podjetju "Almira" iz Radovljice prizna devizni dobropis v znesku 4.605,08 dolarjev za prejo iz malona in dralonu, ker smo surovino zanjo tudi mi plačali v dinarjih.

Podjetju "Rašica" iz Gamelj je bil priznan devizni dobropis v znesku 23.544,22 dolarjev. Za obe podjetji pa je bil sprejet še sklep, da se jima prizna devizni dobropis 7.389,20 dolarjev oziroma 13.500,82 dolarjev, če do novembra letos poravnata vse svoje devizne obveze, ki sta jih imeli do meseca avgusta.

Podjetju "Angora" iz Ljubljane je bil priznan devizni dobropis 669,76 dolarjev, Invalidskemu podjetju Ponikve 3.537,92 dolarjev in podjetju "Arena" iz Pule devizni dobropis v znesku

2.162 dolarjev.

Delavski svet je na svojem 4. zasedanju sprejel sklep, da se za pomoč graditeljem lastnih stanovanjskih hiš v naselju v Bučni vasi dodeli kredit 243.000,00 N din, za adaptacije in dograditve pa 150.000,00 N din. Stanovanjska komisija, ki je pregledala gradnje vseh prosilcev, je predlagala, da se ta delitev spremeni tako, da bi dobilo 7 graditeljev v Bučni vasi kredit po 20.000,00 N din, z razliko pa naj bi povišali kvoto za dograditve in adaptacije. Svet predilnice I je predlagal, da se dvema graditeljema dodeli po 15.000,00 N din, razlika pa naj prav tako poviša kvoto za dograditve.

Upravni odbor je po razpravi predlog stanovanjske komisije oziroma sveta enote sprejel ter sklenil predlagati delavskemu svetu podjetja spremembo sklepa o delitvi sredstev.

Delavski svet je na 5. zasedanju o zadevi razpravljal ter sprejel predlog upravnega odbora. Poleg tega pa je tudi sklenil, da se iz neobveznega dela rezervnega sklada prenese 20.000,00 N din na sklad skupne porabe. Ta sredstva se bodo porabila za posojilo Francu Sitarju, ki gradi lastno stanovanjsko hišo, da bi jo čimprej dokončal ter se preselil iz začasnega stanovanja, ki ga bo kupila Anica Štaudohar.

Sprejet je bil tudi sklep, da se sredstva, ki so namenjena za posojila za novogradnje, vroče pri Dolenjski banki in hranilnici v Novem mestu z dobo 20 let, sredstva za adaptacijo pa za dobo 6 let. Prav tako je bila podaljšana vročitev zneska 31.000,00 N din, ki so bila vročena lani, a niso bila izčrpana, za 1 leto.

Posojila po 20.000,00 N din za novogradnje v Bučni vasi so bila dodeljena Stanetu Tutinu, Martinu Ašu, Francu Berlanu, Slavku Hočevanju, Alojzu Slaku, Alojzu Kobetu in Antonu Kaferletu. Posojila po 15.000,00 N din pa Vlado Marentiču in Antonu Resjanu. Ostala posojila so bila razdeljena takole:

- po 9.000,00 N din Ani Marenče, Stanetu Jakšetu, Francu Regini, Janezu Turku in Jožefi Majzelj;
- po 8.000,00 N din Antonu Jevšku in Francu Pavlinu;
- po 7.500,00 N din Rezki Kambič, Kristini Gusič, Dragici Furjanič, Mariji Filak in Zlati Bošnjak;
- 6.500,00 N din Anici Plut;
- po 5.000,00 N din Mariji Plut, Mariji Brulc, Anici Škrbec, Jožici Jalovec, Mariji Povše, Eli Seničar, Jelki Kralj, Alojzu Florjančiču, Ivanu Slaku, Danici Jakše, Jožefi Košale, Ani Pungartnik, Betki Zupančič, Ani Kisovec, Milki Pavlin, Tončki Gliha in Francu Štinetu;
- po 4.000,00 N din Zlati Osterman, Betki Radež in Mariji Retelj;
- po 3.000,00 N din Martini Čečelič, Petru Kralju, Alojzu Krišanu, Alojzu Samcu in Antonu Kramarju;
- po 2.000,00 N din pa Justi Gole in Mileni Galič.

Prošenj za posojila je bilo še več in tudi za višje vsote, kot so bile odobrene, vendar jih upravni odbor ni ugodno rešil, ker ni bilo na razpolago finančnih sredstev ali pa prosilci nimajo gradbenih dovoljenj.

V Novoteksovem naselju v Bučni vasi je praznih še 21 gradbenih parcel. Za te parcele se je prijavilo 25 prosilcev. Na predlog stanovanjske komisije je upravni odbor podjetja sklenil, da se parcele prodajo naslednjim delavcem našega podjetja: Martinu Ašu, Francu Berlanu, Alojzu Slaku, Slavku Hočevanju, Antonu Kaferletu, Alojzu Kobetu, Slavku Kavšku, Antonu Kobetu, Antonu Kosu, Rozeliji Zajc, Martinu Geršiču, Ivanu Pavliču, Štefki Božič, Ladu Jancu, Tončki Janc, Faniki Zupančič, Ivanu Springerju, Stanetu Hudoklinu, Lozki Repuš, Dragi Nedežljko in Jožetu Žagarju.

Pogoji za odkup gradbenih parcel so isti kot preteklo leto, to je cena za 1 m² (4,00 - 5,00 N din) ter prometni davek, vse ostale stroške prepisa pa plača podjetje. Upravni odbor je sprejel tudi sklep, da se tistemu, ki v roku 1 leta po sklenitvi pogodbe ne zgradi stanovanjske hiše do prve plošče, pogodba razveljavi.

Kasneje so od dodeljenih parcel oziroma kreditov odstopili Peter Kralj, Slavko Hočevar in Štefka Božič.

Komisija za osebne dohodke je predlagala spremembo ocen nekaterih delovnih mest, ki so jih predlagali sveti enot.

Predlog ni bil osvojen, ker je upravni odbor zavzel stališče, da se naj najprej ugotovi analitična ocena delovnih mest. Na podlagi tega pa bo izdelan nov predlog pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Na podlagi teh ocen se bodo za celotno podjetje obračunavali osebni dohodki tistih delovnih mest, ki bodo višje ocenjena kot do sedaj, od 1/7-1967 dalje.

Upravni odbor je zaradi dotrajanosti odpisal nekaj osnovnih sredstev. Delavski svet je tudi predlagal prodajo osebnega avtomobila Volkswagen. Predlagal je tudi prenos transformatorske postaje v last podjetja Elektro Ljubljana - enota Novo mesto, kar je delavski svet tudi sprejel.

Za menzo v predilnici I bo nabavljen univerzalni kuhinjski stroj, jeklenke za butan in police za novo skladišče.

Na 4. seji je upravni odbor razpravljal o nabavi surovin ter o prošnjah in pritožbah.

V.d. direktorja ing. Avgust Fajfar je poročal, da smo s surovinami preskrbljeni pri dosednji kapaciteti proizvodnje do aprila 1968. Ker pa se predvideva povečanje proizvodnje, se bi v tem primeru zaloge surovin zmanjšale za 1 mesec. Pokazala se je tudi možnost nabave surovin preko Grčije oziroma nakupa grških drahem, ki bi jih nato zamenjali z dolarjem. Ta

nabava bi bila zelo ugodna. Zato je upravni odbor predlagal delavskemu svetu, da odobri ta posel.

Pri obravnavi prošenj in pritožb je upravni odbor nekatere rešil ugodno, nekatere pa je zavrnil. Na pripombo nekaterih članov upravnega odbora, da se nekatere prošnje naših delavcev zadržujejo oziroma se na njih ne odgovarja, je upravni odbor sprejel ustrezne sklepe, ki bodo te pomanjkljivosti, če v resnici so, tudi odpravili. Na tej seji je v.d. direktorja povedal tudi nekaj o svojih vtisih s proslave 20-letnice podjetja. Po njegovem mnenju je bila proslava v redu pripravljena. Storjena pa sta bila dva spodrsaljaja, ki ju ne bi smelo biti. Na proslavo bi morali povabiti vse bivše direktorje podjetja, kar pa ni bilo storjeno. Zaradi tega je bil bivši direktor Luka Dolenc zelo užaljen. Dobiti bi moral pravzaprav dva vabila, to je kot bivši direktor in kot poslovni partner, dobil pa ni nobenega.

Drugi spodrsaljaj pa je napravil Janez Zupančič, ki se je neprimerno obnašal do predstavnika občinske skupščine Novo mesto.

O obeh teh zadevah je upravni odbor sprejel sklep, naj se razčistijo in naj se o njih poroča delavskemu svetu.

Ker so se tialke iz priključene tkalnice Šmihel pritožile, da se jim čas, ki so ga prebile v tem podjetju, ni štel za posebno nagrado, ki so jo dobili delavci ob 20-letnici podjetja, je upravni odbor zadolžil splošni sektor, naj zadevo razčisti ter nato poroča o ugotovitvah. Ta sklep je bil izveden ter je upravni odbor na 6. seji sklenil, da se prizadetim delavkam upošteva za nagrado tudi ta leta.

Po potrebi sta bila iz strojne delavnice premeščena v tkalnico Andrej Jerovšek in Anton Kostrevc.

Ker se je Janez Novak odločil, da se izseli iz Novega mesta, je v smislu pogodbe o nakupu stanovanjske hiše le-to najprej ponudil v odkup podjetju. Upravni odbor je sklenil, da odkupi to stavbo pod istimi pogoji, kot jo je kupil Janez Novak, ter da posreduje nakup stanovanja članom kolektiva. Ker pa ta sklep ni bil zakonit, ga je upravni odbor kasneje preklical ter sklenil obvestiti Janeza Novaka, da podjetje ni zainteresirano za odkup stanovanja.

Po razpravi o strokovnem izpopolnjevanju je bil sprejet sklep, da se vsem delavcem omogoči izredno šolanje in povrnejo stroški po pravilniku o izobraževanju. Za pomožne vzdrževalce strojev pa se bo organiziral tečaj o vzdrževanju strojev.

Zaradi potrebe je bilo v šivalnico premeščenih več delavk iz tkalnice.

Upravni odbor je sklenil, da se razstave v Moskvi poleg ing. Fajfarja udeleži tudi vodja komerciale Franjo Kelner.

Prav tako je določil, da se razstave tekstilnih strojev v Baslu udeleži 14 naših delavcev iz vodstva enot oziroma sektorjev, ki jim bo ta razstava koristila pri njihovem nadaljnjem delu v podjetju.

Na 5. seji je upravni odbor sklenil, da v času službene odsotnosti nadomešča v.d. direktorja Miran Simič.

V razpravi o stanovanjskih zadevah je sklenil, da ostane sklep upravnega odbora o dodelitvi kredita za gradnjo Janezu Turku in Stanetu Jakšetu v veljavi, vendar morata dobiti gradbeno dovoljenje najkasneje v 1 mesecu. Ker se je Peter Kralj odpovedal kreditu, je bil ta dodeljen Justinu Bašelj. Upravni odbor je nadalje določil, da se za adaptacijo smatra vsa popravila že obstoječih stavb oziroma njih dozidava ali preureditev. Krediti za adaptacije se bodo dajali za 6 let z 2 % obrestno mero, med tem ko se bodo dajali krediti za dokončanje oziroma novogradnje za dobo 20 let z 2 % obrestno mero. Upravni odbor je nadalje sprejel sklep, da se z razpisom vodje predilnice II počaka, dokler ne bo izdelana analitiška ocena delovnih mest. Na predlog kontrolnega sektorja je upravni odbor sklenil predlagati delavskemu svetu podjetja nabavo potrebne laboratorijske opreme, in to: uster aparata, analitske tehnice, štapel aparata, lanometra, mikroskopa, sušilnika s termostatom, aparata za destilacijo vode in tehnice za ugotavljanje številke preje. Prav tako je potrebno za obe predilnici nabaviti po en manjši uster aparat, ki bo služil za medfazno kontrolo.

Na 6. seji je upravni odbor razpravljajal in sklepal o razpisu delovnih mest, poslušal poročilo o stanju podjetja in o potovanju v Sovjetsko zvezo.

V razpravi o kadrovanju in razpisu prostih delovnih mest je upravni odbor zavzel stališče, da je treba domačemu strokovnemu kadru omogočiti, da zasede ustrezna delovna mesta. Edino tedaj, če v podjetju ni primerne kadra, se objavi razpis. To pa ne velja za tista delovna mesta, za katera določa statut podjetja, da jih je treba po predpisih razpisati.

V zvezi s tem problemom je upravni odbor sklenil, da se od starejših delavcev, ki že več let opravljajo delo na določenih delovnih mestih, kjer se zahteva višja izobrazba, pa bodo kmalu upokojeni, ne zahteva dopolnilna strokovna izobrazba. Mlajši delavci, ki zasedajo delovna mesta, kjer se zahteva višja izobrazba, kot jo imajo, oziroma bodo taka delovna mesta še zasedli morajo v določenem času pridobiti tako izobrazbo. Pri tem jim bo podjetje pomagalo v mejah določil pravilnika o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju. Novo sprejeti delavci pa morajo imeti ustrezno izobrazbo, ki je predvidena za delovno mesto, ki ga bodo zasedli.

Upravni odbor je sklenil, da se razpiše delovno mesto vodje proizvodnega sektorja, kjer je bil do sedaj v.d. ing. Frano Kovačič. V razpisno komisijo je imenoval Milico Bevc, Franca Berlana in Danila Kovačiča.

Na posamezna delovna mesta po novi organizacijski shemi pa je upravni odbor razporedil naslednje delavce:

- za pomočnika vodje nabave Slavko Bogovič;
- za vodjo prodaje na domačem tržišču Bogomira Hofbauerja;
- za pomočnika vodje prodaje na domačem tržišču Slavka Polaka;
- za vodjo izvoza Martina Fuša;
- za vodjo splošnega oddelka Sama Medica;
- za vodjo kadrovskega oddelka Danila Kovačiča;
- za referenta za družbeni standard Marijo Konda;
- za referenta za izobraževanje Mileno Mavsar;
- za referenta za varstvo pri delu Bruna Koprivnika;
- za vratarja I Justina Kranjčiča;
- za vodjo službe načrtovanja in analiz Bojana Kekca;
- za referenta za statistiko Slavo Gačnik;
- za vodjo tehnične priprave Jernejo Čampa;
- za operativnega planerja Martina Aša;
- za laboranta I Mileno Koren;
- za laboranta II Silvo Hudoklin.

Na ta delovna mesta razporejeni delavci bodo prejeli enake osebne dohodke kot do sedaj, po sprejemu novih meril nagrajevanja pa se jim bo izplačala morebitna razlika od časa zasedbe delovnega mesta.

Iz poročila v.d. direktorja je razvidno, da podjetje glede izterjatve in preskrbljenosti s surovinami nima posebnih težav. Iz polletnega obračuna je razvidno, da je ostalo čiste ga dohodka 3,430.000 N din, ki pa se je v juliju povečal na 4,000.000 N din. S pomočjo nabave surovin preko Grčije smo s surovinami preskrbljeni za prvo polletje 1968, poleg tega pa imamo iz glavne devizne kvote za letošnje leto v dobrem 128.000 dolarjev ter razliko za lansko leto 54.000 dolarjev. Od podjetij, s katerimi trgujemo, pa pričakujemo še priliv okoli 60.000 dolarjev.

Spomladanska kolekcija je že v prodaji ter je po izjavah naših trgovskih zastopnikov prodano okoli 80 % spomladanske proizvodnje. Izrazili pa so željo, da bi se količina, ki je namenjena domačemu trgu, povečala še za 60.000 m tkanin. Proizvodni sektor je izdelal operativni plan proizvodnje do maja 1968. Po tem planu bi morale teči 60 stetev tudi v izmeni, da bi izdelali dnevno 5.000 m tkanin. Po planu prodaje pa bi bilo potrebno izdelati 6.000 m, pri tem pa ostane še vedno odprto vprašanje izdelave 100.000 m tkanin za izvoz, ker konfekcijska podjetja še niso dala svojih potreb.

Zaradi takega stanja bo nujno, da bo komercialni sektor poiskal podjetja, ki bodo pripravljena tkati za naše podjetje.

Te tkanine pa bomo dokončno izdelali v naši apreturi. V tej zvezi so bili že napravljeni prvi koraki, toda cena, ki je bila postavljena za to delo, je previsoka. Če ne bo možno dobiti boljšega izhoda, bo verjetno najbolje, če se v tkalnici začasno uvedejo nadure, kasneje pa naj bi se z nabavo novih statev povečale kapacitete tkalnice.

Ugotoviti bo treba, katera varianta je za podjetje najugodnejša, ali angažiranje drugih tkalnic ali nadurno delo ali pa nabava novih statev. Upravni odbor je bil mnenja, da bi bila nabava novih statev še najbolj ugodna.

V.d. direktorja tov. Tajfar je poročal o razstavi v Moskvi. Te razstave se je iz Jugoslavije udeležilo 65 predstavnikov volnarskih podjetij. Ugotovili so, da je Sovjetska zveza za prodajo tekstila nenasitno tržišče. Kljub temu, da je cena uvoženih tkanin nizke (približno 2 dolarja), je cena v trgovinah neverjetno visoka (30 - 40 rubljev, uradni kurz pa je za približno 10 % višji kot dolar).

Zanimanje za razstavo je bilo zelo veliko. Sovjetska zveza je zanimivo tržišče za vse proizvajalce na svetu. Tu se srečujemo z boljšo zapadno tehnologijo, ki je bolj izpopolnjena kot naša, ter z višjo proizvodnostjo, cene pa so za vse enake. Rusi nam dajo samo to prednost, da kupujejo prvenstveno od socialističnih držav, nato šele od zapadnih proizvajalcev. Posli dinarsko za nas sicer niso zanimivi, vendar se predvideva naročilo večjih količin, kar pa je zanimivo. Zapadno tržišče se je za nas zaradi prenasičenosti tržišča zaprlo, zato bomo verjetno odslej vezani na izvoz na vzhod. Tam lahko prodremo na zunanje tržišče le z nizkimi cenami ali pa s posebnimi artikli, kjer bi dosegli tudi višjo ceno.

Upravni odbor je sklenil, da se zaradi povečanega dela v šivalnici tja premesti na 4-mesečno priučitveno delo 5 delavk iz tkalnice in 2 delavki iz predilnice II. Če rezultat njihovega dela v tem času ne bo zadovoljiv, se jih premesti nazaj na njihova dosedanja delovna mesta. V času priučitvenega dela pa bodo prejemale osebni dohodek v višini 3-mesečnega povprečnega doseganja norm, oziroma dosedanjega povprečja osebnih dohodkov. Če pa bodo na novih delovnih mestih presegale normo, se jim bodo osebni dohodki izplačevali po uspehu na delovnem mestu.

Ker se je v predilnici II pokazala potreba, je upravni odbor sklenil, da se na novo sprejme 6 delavk.

Zdravnik za sluh je ugotovil pri delavcih v tkalnici močne okvare sluha. Upravni odbor je bil mnenja, da bi morali delavci v tkalnici in drugih obratih, kjer je močan ropot, uporabljati zaščitna sredstva, da okvare ne bo še večje. Za zaščito sluha je že naročena specialna vata za ušesa. Služba varstva pri delu pa je zadolžena, da spremlja nove dosežke na področju osebnih zaščitnih sredstev ter da poskrbi, da se ta tudi po potrebi nabavijo.

Sprejet je bil sklep, da se z delavci tkalnice skliče sestanek ter pojasni koristi uporabe zaščitnih sredstev za sluh. Uporaba zaščitnih sredstev naj se kontrolira. Če se zaščitna sredstva ne bodo uporabljala, naj se uporabi kazenske določbe pravilnika o varnosti pri delu.

Pri razpravi o štipendiranju je upravni odbor sprejel sklep, da se bodo prošnje za štipendije prosilcev, ki sedaj obiskujejo I. letnik strokovne šole, obravnavale po končanem I. polletju, ko bo viden njihov uspeh. Štipendije pa so bile odobrene Antonu Kosu na elektrotehnični šoli in Martinu Draganu na tehnični tekstilni šoli.

Kadrovski oddelék mora do konca leta izdelati dolgoročni plan kadrovanja, na podlagi katerega se bo v bodoče štipendiralo predvsem otroke naših delavcev.

Pri obravnavi prošenj je upravni odbor odklonil prošnjo Marije Hadžić, ki je prosila za premestitev na njeni izobrazbi primernejše delovno mesto, ker takega delovnega mesta nimamo. Prošnja Zvonke Vovk, ki ravno tako prosi za izobrazbi primernejše delovno mesto, bo ugodno rešena, ko se najde primer-no delovno mesto. Sprejet je bil tudi sklep, da se pri delitvi kilogramskih ostankov upošteva premeščanje delavcev iz enote v enoto, tako da pri delitvi ne bodo prikrajšani.

Ker je Slavko Hočevár odstopil od dodeljene parcele v Bučni vasi, je upravni odbor razveljavil tudi sklep o dodelitvi kredita.

Poleg predlogov upravnega odbora je delavski svet na svojih zasedanjih obravnaval tudi zahtevo kolektiva predilnice I po odpoklicu člana upravnega odbora Milice Mokotar, ker je kolektiv predilnice I predlagal drugega kandidata, ki pa na delavskem svetu ni bil izvoljen. Delavski svet se z zahtevo kolektiva predilnice I ni strinjal, pač pa je sklenil, da se za desetega člana upravnega odbora kooptira Anton Pezdirc. Ker pa je bil ta sklep protizakonit, ga je delavski svet na 3. zasedanju preklical. Sprejet je bil tudi sklep, da se dopolnijo določila statuta, ki urejujejo volitve v organe upravljanja, in sicer tako, da se lahko v delavski svet oziroma upravni odbor izvoli le tiste kandidate, ki jih predlaga enota.

Delavski svet je poslušal tudi poročilo o finančnem stanju podjetja, iz katerega je razvidno, da se je leta zaradi doslednje izterjave dolžnikov izboljšalo.

Na tem zasedanju je delavski svet sprejel tudi plan modernizacije in investicij za leto 1967 ter odobril plan vzdrževanja, ki ga je sprejel upravni odbor ter ga še dopolnil v tem, da se v letu 1967 preuredi ženska garderoba in sanitarije v predilnici I, preuredi hodnik med tkalnico in pisarnami skupnih služb ter izmenjajo cilindri in odklonilna vretena v pri-

pravi tkalnice. Sprejeti plani predstavljajo le globalno vsoto. Če bo potrebno, se bodo lahko posamezne postavke spremenile po predhodnem sklepu delavskega sveta.

Sprejel je tudi sklep o poslovno-tehničnem sodelovanju s podjetjem Centrotekstil iz Beograda ter pooblastil vodstvo podjetja, da po potrebi sklene take pogodbe tudi z drugimi podjetji.

Na 3. zasedanju je predsednik delavskega sveta podelil krvo-dajalcem značke kot priznanje za njihovo nesebično požrtvovalnost. Zlate značke so dobili Stanko Vaupotič, Martin Planter in Anica Župevc, srebrne pa Anton Kostrevo, Marija Bohte, Draga Kamenarič, Franc Primc, Stane Bobnar, Anton Cesar, Ivan Pavlič in Lojzka Rapuš.

Na tem zasedanju je delavski svet ponovno obravnaval zahtevo kolektiva predilnice I po odpoklicu Milice Mokotar. Za odpoklic je glasovalo 15 članov delavskega sveta, 3 člani so glasovali proti, 3 glasovnice pa so bile neveljavne. Po glasovanju se je ugotovilo, da za odpoklic ni bilo navzočih potrebno število članov delavskega sveta, zato se je vprašanje odpoklica odložilo.

Delavskemu svetu je bil predložen predlog pravilnika o varstvu pri delu, ki so ga že prej obravnavali sveti enot ter dali svoje pripombe. V predlogu je bila večina pripomb upoštevana. Delavski svet je predlog pravilnika sprejel z nekaterimi dopolnitvami in spremembami.

Nadalje je delavski svet sprejel sklep, da se proda osebni avto znamke Volkswagen, za potrebe tkalnice pa nabavi novo snovalo znamke Comat. Na 4. zasedanju je delavski svet razpravljal o izvajanju priporočil občinske skupščine Novo mesto. Delavski svet je smatral, da je potrebno ugotoviti, koliko se le-ta izvajajo. Imenoval je posebno 4-člarsko komisijo, ki naj bi pripravila predlog, kako se priporočila izvajajo.

Ker je bilo glasovanje o odpoklicu Milice Mokotar na 3. zasedanju neveljavno zaradi premajhne udeležbe, je delavski svet na pismeno zahtevo kolektiva o zadevi ponovno razpravljal in glasoval. Za odpoklic je glasovalo 16 članov, proti pa 9 članov delavskega sveta. Ker zopet ni bila dosežena $\frac{2}{3}$ večina, je delavski svet zavrnil zahtevo kolektiva predilnice I. Ugodeno pa je bilo zahtevi kolektiva po rekonstrukciji predilnice I in samostojnem obračunu.

Zaradi nesoglasij in raznih očitkov so člani delavskega sveta predilnice I iz protesta zapustili zasedanje. Ker je po odhodu članov delavskega sveta ostalo na zasedanju le 18 članov, delavski svet za nadaljna sklepanja ni bil sklepčen, zato je bilo dogovorjeno, da bo nadaljevanje zasedanja naslednji dan.

Pred zaključkom zasedanja pa je v.d. direktorja ing. Avgust Tajfar poročal o nabavi surovin preko Grčije in stanju dolžnikov in drugih gospodarskih problemih podjetja.

Na nadaljevanju zasedanja dne 26/7 je delavski svet sklenil, da se pri Narodni banki odkupi 390.000 grških obračunskih dolarjev in s temi sredstvi nabavi 100 ton česanca.

V nadaljevanju zasedanja je delavski svet razpravljal in sklepal o spremembah in dopolnitvah statuta podjetja. Predlog je bil z manjšimi spremembami sprejet. Po sklepu delavskega sveta je bil statut razmnožen in razdeljen med člane kolektiva. V bližnji prihodnosti pa bodo potrebne še določene spremembe zlasti glede organizacije podjetja in statuta predilnice I.

Delavskemu svetu je bil predložen tudi predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih, ki ga je bilo treba nujno dopolniti z nekaterimi spremembami temeljnega zakona, nekatere spremembe pa je narekovala praksa pri izvajanju pravilnika. Predlog spremembe in dopolnitev je bil sprejet.

Delavski svet je sprejel tudi spremembo 49. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki določa odpravnino delavcem, ki so zaposleni v podjetju. Spremenjeni 49. člen se glasi:

"Delavec, ki odpove delo v podjetju ali mu je delo prenehalo po odločbi podjetja, toda ne zaradi kršitve delovnih dolžnosti, ima pravico do naslednje odpravnine:

1. za nad 10 let dela v podjetju - 2 mesečni osebni dohodek,
2. za nad 15 let dela v podjetju - 3 mesečni osebni dohodek,
3. za nad 20 let dela v podjetju - 4 mesečni osebni dohodek.

Delavci, ki jim je prenehalo delo v podjetju zaradi upokojitve, pa imajo pravico do naslednje odpravnine:

1. za nad 5 let dela v podjetju - 1 mesečni osebni dohodek,
2. za nad 10 let dela v podjetju - 2 mesečni osebni dohodek,
3. za nad 15 let dela v podjetju - 3 mesečni osebni dohodek,
4. za nad 20 let dela v podjetju - 4 mesečni osebni dohodek.

V vseh naštetih primerih predstavljajo mesečni osebni dohodki povprečni osebni dohodek podjetja, računani za zadnje 3 mesece."

Glede na to dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je upravni odbor podjetja sklenil, da se Janezu Novaku ob odhodu iz podjetja za njegovo 17-letno delo izplačajo 3-mesečni povprečni osebni dohodek podjetja.

Delavski svet je nadalje sklenil, da se spremeni 2. točka 2. člena začasnega sklepa o višini nadomestila za prvih 30 dni odsotnosti pri delu zaradi bolezni in drugih primerov tako,

da se za prvih 7 dni odsotnosti pri delu za delavca, ki ni izpolnjeval pogojev predhodnega zavarovanja, izplača nadomestilo v višini 60 % osnove, za nadaljnjih 8-30 dni pa 70 % osnove.

Na tem zasedanju je delavski svet obravnaval tudi pritožbi Štefke Božič in Marije Slak glede nakupa stanovanj v stolpiču. Obe prošnji sta bili zavrtnjeni, vzdrževalni sektor pa je bil zadolžen, da čimprej stori vse potrebno, da se uredi preskrba vode v stolpičih.

Na 6. zasedanju delavskega sveta je bilo na dnevnem redu 10 točk, ker pa se je zasedanje zavleklo, je delavski svet obravnaval le 4 točke, ostalo pa je predložil na kasnejši termin.

Pri prvi točki je delavski svet poslušal poročilo o delu upravnega odbora ter ga odobril.

Obširna je bila razprava o predlogu reorganizacije podjetja, ki je bila pripravljena s sodelovanjem Zavoda za ekonomiko iz Zagreba. Z manjšimi spremembami je bil predlog organizacijske sheme sprejet.

Iz poročila o programu prodaje za sezono pomlad - poletje 1968 je razvidno, da je kolekcija sestavljena iz 17 artiklov, ki vsebujejo okoli 200 različnih vzorcev. V proizvodnem programu je predvidenih 450.000 m 220-gramskih tkanin, 90.000 m 400-gramskih tkanin, 80.000 m 450-gramskih tkanin in 180.000 m 250-gramskih tkanin za ženske obleke.

Od teh 800.000 m bi naša tkalnica izdelala 620.000 m tkanin, ostanek 180.000 m pa bi dali v uslužnostno tkanje drugim podjetjem, medtem ko bi te tkanine apretirali doma. Od te količine znaša predvidena prodaja na domačem tržišču okoli 620.000 m, ostalo pa bi dobavili konfekciji in prodali na zunanjem tržišču. Za izvršitev tega plana potrebujemo 143 ton diolena ter 125 ton volnenega česanca. Za potrebe I. polletja 1968 pa potrebujemo še 79 ton volnenega česanca in 55 ton diolena, kar bo možno nabaviti preko Poslovnega združenja za dinarska sredstva. Večje količine za prodajo na domačem tržišču smo lahko namenili zato, ker je uspela ugodna nabava surovin za dinarska sredstva preko Grčije, pri čemer nas stane dolar 1.400 S din.

Na vprašanje, če ne gremo v prevelike nabave sintetičnih vlaken sedaj, ko cene padajo, je bilo pojasnjeno, da je nabava dolarjev zelo ugodna, pri tem pa je seveda večkrat neizogibno tudi določeno poslovno tveganje. Večja nabava surovin ob koncu leta je potrebna tudi zato, ker okrog Novega leta bančno poslovanje ohromi. Ta ohromelost pa navadno traja tja do meseca marca.

Delavski svet je sklenil, da se preko Poslovnega združenja

tekstilne industrije Slovenija nabavi še 80 ton volnenega česanca ter 55 ton diolena za dinarska sredstva preko Grčije.

S sprejemom nove organizacije podjetja in razporeditvijo prostorov je potrebno nabaviti novo pisarniško opremo. Komisija za osnovna sredstva je predlagala predloge posameznih sektorjev in jih je predlagala delavskemu svetu v potrditev. Vsa dosedanja oprema, ki je v uporabi, bo v uporabi še nadalje, tako da gre le za nabavo nujno potrebne manjkajoče opreme za splošni sektor, investicijsko vzdrževalni sektor, proizvodni sektor, službo načrtovanje in analiz, kontrolni in komercialni sektor.

Poleg tega bo nabavljena tudi nova pregledovalna miza za apreturo. Potreba po novi pisarniški opremi finančnega sektorja se bo lahko ugotovila po ureditvi prostorov in opremi, ki bo ostala v prostorih, ki so bili dodeljeni finančnemu sektorju. Vrednost novo nabavljene opreme bo znašala okoli 69.000,00 N din. Delavski svet je predlog komisije za osnovna sredstva v celoti sprejel.

Sveti enot so na svojih sejah izvolili svoje predsednike in njihove namestnike. Poleg tega so imenovali tudi ustrezne komisije.

Razpravljali so tudi o proizvodnih problemih ter sprejeli ustrezne sklepe, da se pomanjkljivosti odpravijo.

Zaradi nove organizacije je investicijsko-vzdrževalni sektor razporedil na delovna mesta tehnika službe mazanja Rajka Gorenca, na delovno mesto tehnika za načrtovanje Jožeta Roliha mlajšega in na delovno mesto vodje delavnic Jožeta Udoviča mlajšega. Osební dohodki se jim bodo do sprejetja novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov izplačevali v dosednji višini. Po sprejetju pravilnika pa se bo morebitna razlika obračunala od zasedbe delovnega mesta. Delavcem investicijsko-vzdrževalnega sektorja, ki so izpolnili pogoje, je bilo za nočno delo priznано po 1 dan dodatnega dopusta.

Ker je Janez Novak, ki je bil odbornik zbora delovnih skupnosti občinske skupščine Novo mesto, odšel iz našega podjetja, je volilna komisija občinske skupščine Novo mesto razpisala nadomestne volitve. Volili so člani delovnih skupnosti tkalnice in podjetja Iskra iz Novega mesta, ki skupno tvorijo eno volilno enoto.

Na zborih volilcev tkalnice je bil za kandidata predlagan Alojz Hrastar, na zboru volilcev podjetja Iskra pa Peter Kumer in Alojz Hrastar.

Na volitvah, ki so bile dne 7. 9. 1967 je dobil Peter Kumer 161 glasov, Alojz Hrastar pa 144 glasov. 25 glasovnic je bilo neveljavnih. Tako je bil za predstavnika tkalnice in podjetja Iskra Novo mesto izvoljen v zbor delovnih ljudi občinske skupščine Novo mesto Peter Kumer.

GASILSKI POŽARNO-VARNOSTNI UKREPI V TEKSTILNI INDUSTRIJI

V tekstilni industriji obstaja vrsta nevarnosti za požar predvsem zaradi uporabe surovin, ki so več ali manj vse gorljive. Izredno nevarnost pa predstavlja prah, ki nastaja pri nadaljnjem delovnem procesu. Prah ni samo nevaren, kadar le bdi v zraku, ampak je nevaren tudi tedaj, ko je nanesen na raznih mestih (strojih, cevovodih itd.). Požari oziroma eksplozije največkrat nastanejo zaradi neprevidnosti ali malomarnosti okvar na električni napeljavi, zaradi statične elektrike, trenja in nešteto drugih vzrokov, ki nastanejo zaradi tega, ker ljudje ne upoštevajo požarno varnostnih ukrepov, kadijo na nedovoljenih prostorih, uporabljajo odprt ogenj in podobno.

Da bi preprečili požare, moramo upoštevati naslednje varnostne ukrepe:

- Prostori ali stroji, ki so za požar izredno nevarni, morajo biti ločeno grajeni, tla in zidovi morajo biti gladki.
- Odvodni cevovodi za odvod prahu in slabega zraka morajo biti iz negorljivega materiala. Pri prehodu iz enega v drugi prostor morajo biti odsesalne naprave opremljene z zapiralnimi loputami, katerih naloga je, da onemogočajo prenos požara iz enega v drugi prostor.
- Električne instalacije, elektromotorji in ostale električne naprave morajo biti izdelane po normah jugoslovanskega standarda in dobro zaščitene pred prahom. Na dostopnih mestih morajo biti stikalne plošče, kjer je mogoče izklopiti električno energijo za posamezne obrate. Vsi kovinski deli morajo biti ozemljeni.
- Vse prostore moramo redno in temeljito čistiti, upoštevati je treba tudi, da se prostori relativno vlažijo, ker je to predpogoj, da se prepreči prašna eksplozija. Kljub temu, da zavisi nastanek prašne eksplozije predvsem od količine in velikosti prašnih delcev, je vendar dognano, da v zaprtih prostorih, kjer je vlažnost nad 70 %, ne more priti do napetosti 220 V, torej ne more iskra statične elektrike povzročiti vžiga mešanice prahu in zraka.
- V vseh obratnih prostorih je prepovedano kajenje in uporaba odprtega ognja. Obrate lahko ogrevamo le z zaprtimi ogrevalnimi telesi, vendar moramo z njih redno čistiti prah.
- Mastne krpe moramo odlagati v zaprte pločevinaste posode, ker obstaja nevarnost, da se same vžgo.
- Stalno moramo kontrolirati ležaje zaradi nevarnosti trenja.
- Posode z lahko vnetljivimi tekočinami morajo biti v zakljenjenih omarah. Če razne rezervne dele peremo z bencinom, moramo to delati na zračnem prostoru.
- Vsi obratni prostori morajo biti opremljeni z ročnimi gasilskimi aparati. Kot gasilska sredstva se priporoča gasil-

ni prašek ali CO_2 , nikakor pa ne sredstva na podlagi kislin ali tista sredstva, ki izpodirjajo z večjimi pritiski. Naprave za gašenje morajo biti resno in strokovno kontrolirane in dostopne.

Še in še bi lahko naštevali ukrepe, ki jih je treba upoštevati vsak dan, vendar smo se omejili samo na najvažnejše. V industriji in drugod naj vedno velja geslo "Varuj se nesreče."

Še nekaj o varnostnih ukrepih v gospodinjstvu

V mesecu februarju smo imeli manjšo eksplozijo v naši ambulanti, ko je čistilka čistila parket z bencinom v zakurjeni in zaprti ambulanti. Kljub temu, da je bila opozorjena, kako se ravna z lahko vnetljivimi tekočinami, tega ni upoštevala.

Zato bi navedel nekaj najvažnejših varnostnih ukrepov:

1. Pri uporabi bencina moramo upoštevati, da so njegovi hlapi izredno vnetljivi, zato ga ne uporabljamo v zaprtih prostorih, ampak na prostem. Za pranje perila in podobna opravila pa raje uporabljamo varno izdelane detergente.
2. Parketne paste ali lepila, ki so izdelana na osnovi bencina ali drugih topil, so prav tako nevarna. Če pa jih že uporabljamo, moramo zelo paziti na to, da v teh prostorih ni odprtih izvorov toplote. Pri uporabi teh sredstev moramo prostore nenehno zračiti.
3. Pri uporabi plina iz jeklenk ali omrežja obstaja vrsta nevarnosti, če se te naprave uporabljajo malomarno ali neprevidno. Če ugotovimo, da je v prostoru plin, moramo ta prostor dobro prezračiti, predno prižgemo električne naprave ali plin. Plinskih jeklenk ne hranimo v kletnih prostorih in jih ne odlagamo v bližini toplotnih izvorov. Nastale okvare nemudoma sporočite pristojnemu strokovnemu organu.
4. Malomarnost se dostikrat odraža v pozabljenosti ali nepoučenosti. Nikoli ne smemo kaditi na nedovoljenem mestu ali nepremišljeno odmetavati cigaretnih ogorkov in vžigalic. Še prav posebno previdni pa moramo biti, kadar se nahajamo v takem okolju, kjer je dosti vnetljivega materiala.
5. Sušenje perila nad pečjo ali ob peči ne povzroči lahko samo požar, temveč tudi zastrupitve z ogljikovim monoksidom. Pri uporabi grelnih teles moramo paziti na to, da bodo le-ta vedno odmaknjena in izolirana od vnetljivih snovi.
6. Ker je igra z vžigalnimi sredstvi neštetokrat vzrok požarov, moramo paziti na to, da otroci nimajo dostopa do teh predmetov.

Ne pozabimo, da se malomarnost in neprevidnost dostikrat maščujeta z nesrečo, zato se vsi ravnamo po teh osnovnih požarno-varnostnih predpisih.

PREGLED DOSEŽKOV V TEKSTILNI STROJEGRADNJI

Barvanje in oplemenitenje

Vsak napredek predstavlja določeno funkcijo časa. S tem v zvezi vemo, da se vsak izum počasi razvija in preizkuša ter je treba najmanj 5 let, predno dozori in se vključi v industrijo.

O tem razvoju na področju barvanja in oplemenitenja, nam je gospod Keller marsikaj povedal, čeprav se je vse to nanašalo na delo v bombažni industriji.

V samem začetku nam je z diaporo prikazal moderno oplemenitilnico, kjer visoko kvalificirani delavec s povišanega zasteklenega prostora upravlja s pritiski na gumbe celotno delo. Zatem se je zvrstilo še nekaj takih komandnih central raznih tvrdk in izvedb.

Gospod Keller nam je tudi prikazal razvojno vnemo strojne opreme in tehnologije za beljenje. Pri beljenju je za nas volnarje posebno zanimivo beljenje s kislinami, kjer se tkanine belijo ob maksimalni zaščiti vlakna 30 - 45' pri temperaturi od 90°C. Ta metoda je uporabna tudi za beljenje mešanice volne ter drugih naravnih in sintetičnih vlaken.

Nato so bili prikazani razni postopki, stroji in strojne naprave za vse operacije barvanja in apretiranja, v glavnem seveda za tkanine iz bombažnega vlakna. Tu ne bom govoril o prikazanih strojih za bombažno industrijo, temveč le o tistem delu, ki govori o volni in mešanicah volne in sintetičke.

Na internacionalni razstavi tekstilnih strojev v Hanovru leta 1963 so se prvič pojavili stroji za kontinuirano pranje volnenih tkanin.

Tvrdka Hemmer je prikazala tak stroj v Hanovru. Pri tej konstrukciji se blago vodi v razširjenem stanju najprej v eno korito za predgretje blaga, kjer se blago namoči z vročo vodo. Zatem se blago odcedi in v razpetem stanju vodi k cilindru za izkuhavanje, kjer se po principu kalandra s pomočjo neskončnega gumijastega traku pritiska ob cilindar, ki je segret do 105°C. S tem se blago fiksira. Po fiksiranju blago potuje v korito za hlajenje, od tu pa ponovno na odcejevanje vode in na odlaganje, oziroma navijanje na velike valje. Nato se blago suši in dalje obdeluje. Stroj se avtomatsko regulira, hitrost znaša 7 - 20 m na minuto, temperatura pa je na površini tkanine stalno 105°C.

Nadalje nam je bila prikazana vrsta strojev za oplemenjevanje bombažnih tkanin.

Moderni stroji za širinsko sušenje sušijo z zrakom trikrat hitreje kot doslej. Poleg tega pa imajo ti stroji vgrajena polja za termofiksiranje blaga iz sintetike in njenih mešanic, k temu pa se doda še cona za hlajenje. Novo pri tem je to, da je potrebno za fiksiranje le 5 sekund, ker je blago že segreto na temperaturo fiksiranja.

Pri konstrukcijah strižnih strojev so konstruktorji povečali produktivnost strižnih strojev s povečanjem števila nožev, in to celo na 20 nožev. Pri striženju volnenih tkanin uporabljajo spiralne nože, s katerimi lahko dlačice strižejo skoraj do samega blaga, odstrižene dlačice pa odsesajo. Vse operacije, ki so se pri striženju vršile ročno, so pri novejših strojih popolnoma avtomatizirane.

Pokazali so nam tudi koritasto stiskalnico (likalnik), in sicer likalnik firme Ketling - Braun. Pri tem likalniku se korito avtomatsko spušča, kader skozi likalnik prehaja sešivek dveh komadov. Pritisk se doseže mehanično preko vzvoda, in sicer od 0 - 20 t. Pred likalnikom je vgrajen detektor za kovine, ki ima to nalogo, da pravočasno zaustavi stroj in spusti korito takoj ko se v tkanini pojavi kak kovinski predmet, za likalnikom pa je nameščen agregat za shladitev blaga.

Videli smo tudi kontinuirano linijo za apretiranje tkanin iz volne in mešanic s sintetikó firme Ketling-Braun. V okviru te linije se blago, ki pride iz mokre apreture, najprej izsesa, nato pa osuši na etažnem sušilnem stroju s šobami za zrak. Blago se na enem ali dveh poljih termofiksira, če gre za sintetiko. Nato sledi prehod preko parilnika in krčilnega stroja ter preko treh strižnih strojev, pri čemer se hrbet striže enkrat, lice pa dvakrat. Nato dobi tkanina z vlago iz zraka potreben otip za nadaljnjo fazo na koritasti stiskalnici. V nadaljnjem procesu se blago kontinuirano dekatira na dekatirki ter na koncu s postopkom London-Shrunk dokončno apretira. Med posameznimi procesi se nahajajo rezervoari za večje količine blaga, v katerih blago leži v razširjenem stanju nenapeto.

Stroj za dekatiranje

Poleg znanih načinov in izvedb dekatirk smo imeli priliko videti dekatiranje v kotlu firme Biela Shrunk Process. Sam stroj se imenuje KD Rapid Biela Shrunk Machine. V tej dekatirki obdelane tkanine lahko nosijo poseben znak kvalitete. Značaj tkanine, ki ga dobimo na ta način, je apsolutno trajen, na tkanino ne deluje niti poznejše parjenje niti likanje pri poznejšem konfekcioniranju.

Na taki dekatirki samo blago ali skupaj s tkanino za dekati-

ranje navijemo na perforirani cilindar. Navito tkanino na cilindru nato potisnemo v avtoklav, ki ga zapremo. Tu se blago predgreje in s pomočjo nadpritiska pare izstisnemo zrak. Potem spustimo v kotel zasičeno paro določene temperature in določenega pritiska.

Pri normalnem delu dobimo po 3 minutah dekatiranja optimalen efekt. Program dekatiranja, ki se lahko vnaprej določi, vsebuje več možnosti. Blago se lahko ohladi na samem cilindru za dekatiranje, lahko se izvleče iz pare ali pa se iz kotla odvija na veliki valj.

Stroj sestoji iz dveh elementov. V prvem se blago navije na cilindar, v drugem pa se dekatira. Pri odvijanju dekatirane ga blaga se dekatirna tkanina, v katero je blago zavito na perforiranem valju, odvaja in navija na drug cilindar, ki je že pripravljen za novo navijanje. Stroj upravlja en delavec, proizvodnja stroja pa se vrti pri dekatiranju tkanin iz česane volnene preje med 800 do 1200 m na uro, pri težkih volnenih tkaninah pa med 500 in 700 m na uro.

Pogled v bodočnost tekstilnega oplemenjevanja

Vsi do sedaj opisani stroji in procesi predstavljajo stvarnost, vendar se bodo že razvijali v smeri avtomatizacije procesa kakor tudi medsebojnega kombiniranja v kontinualne procese. Že danes obstojajo tovarne s celotnimi proizvodnimi linijami, kjer se celotni proces nadzira z enega mesta s kontrolnimi napravami za regulacijo in registracijo procesa. Ti poskusi racionalizacije in avtomatizacije so že vpeljani v proces barvanja. Jasno je, da je nabava takšnih linij draga reč in da zahteva programiranje takšne proizvodnje in postopkov za daljši čas.

Napačno bi bilo misliti, da bodo sedaj ob teh težnjah k daljnemu razvoju današnji najmodernejši stroji jutri zastareli. Nasprotno, mnoge od današnjih konstrukcij gredo pred časom oziroma smo priče, da predhodne koncepcije, za katere so menili, da so že zdavnaj zastarele, zopet postajajo predmet aktualnih razmišljanj.

Danilo Kovačič

Z A H V A L A

Ob izgubi moje ljube mame se za podarjeni venec in šopek lepo zahvaljujem kolektivu apreture.

Globoko sožalujoča
Pepca Hrovat

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU MAJU, JUNIJU, JULIJU,
AVGUSTU IN SEPTEMBRU 1967

Naslednja tabela nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu maju 1966 in juniju 1967.

Oddelki	Maj 1966				Maj 1967			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh bol. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	28	1,33	28	1,33	94	4,21	73	3,27
Tkalnica	524	7,54	382	5,49	541	7,39	282	4,01
Predil. II	271	7,82	196	5,65	260	6,33	172	4,19
Apertura	182	6,72	99	3,67	120	4,34	77	2,78
Inv.vzd.s.	44	3,47	44	3,47	26	1,96	26	1,96
Predil. I	368	8,00	253	5,50	327	6,91	152	3,21
Skupaj	1.417	6,73	1.002	4,76	1.368	6,16	782	3,52

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu maju precej nižji kot v mesecu aprilu. Tudi v primerjavi z istim mesecem lanskega leta je odstotek bolezenskih izostankov precej nižji.

Najvišji odstotek je imel tokrat oddelek predilnice II (4,19 %), sledi tkalnica (4,01 %), skupne službe (3,27 %), predilnica I (3,21 %), apertura (2,78 %) ter vzdrževalni sektor (1,96 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu maju so bili:

- nega družinskega člana	143 dni
- razne ženske bolezni	112 "
- nezgode izven dela	106 "
- nezgode pri delu	56 "
- TBC	40 "
- revmatizem	38 "
- angina	38 "
- obolenje ven	33 "
- bolezni živcev	24 "
- bolezni urinarnega sistema	24 "

Naslednja tabela pa nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu juniju 1966 in juniju 1967.

Oddelki	Junij 1966				Junij 1967			
	Stev. vseh boln. dni	% na del. dni	Stev. bol. dni brez porod.	% na del. dni	Stev. vseh bol. dni	% na del. dni	Stev. bol. dni brez porod.	% na del. dni
Skupne sl.	60	2,83	60	2,83	89	4,16	89	4,16
Tkalnica	559	8,04	393	5,65	402	5,96	258	3,82
Predil. II	381	11,07	320	9,27	230	5,91	137	3,52
Apertura	184	6,83	107	3,93	106	3,93	83	3,08
Vzdrž. sekt.	30	2,32	30	2,32	10	0,79	10	0,79
Predil. I	199	4,32	89	1,93	198	4,39	129	2,86
Skupaj	1.413	6,69	990	4,73	1.035	4,87	706	3,32

Iz tabele je razvidno, da je tudi v mesecu juniju odstotek bolezenskih izostankov nekoliko nižji kot v mesecu maju, vendar pa precej nižji kot v istem mesecu lanskega leta.

Najvišji odstotek je imel tokrat oddelek skupnih služb (4,16 %), sledi tkalnica (3,82 %), predilnica II (3,52 %), apertura (3,08 %), predilnica I (2,86 %) ter vzdrževalni sektor (0,79 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu juniju:

- nezgode izven dela	134 dni
- nega družinskega člana	115 "
- razne ženske bolezni	115 "
- revmatizem	53 "
- bolezni jeter	37 "
- angina	28 "
- TBC	23 "
- psihonevroze	23 "
- simptomi	19 "
- bolezni črevesja	18 "

Naslednja tabela nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu juliju 1966 in juliju 1967.

Oddelki	Julij 1966				Julij 1967			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh bol. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	42	2,07	42	2,07	37	1,69	37	1,69
Tkalnica	676	10,17	527	7,93	361	5,37	266	3,96
Predil. II	273	8,27	177	5,36	298	7,71	171	4,42
Apertura	158	6,13	97	3,76	134	4,97	64	2,41
Inv.vzdrž.s.	22	1,78	22	1,78	15	1,14	15	1,14
Predil. I	243	5,55	160	3,65	265	5,96	204	4,52
Skupaj	1.414	7,01	1.025	5,08	1.114	5,23	757	3,55

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu juliju nekoliko višji kot v mesecu juniju, vendar pa precej višji kot v istem mesecu lanskega leta.

Najvišji odstotek izostankov ima v mesecu juliju oddelek predilnica I (4,52 %), sledi predilnica II (4,42 %), tkalnica (3,96 %), apertura (2,41 %), skupne službe (1,69 %) in investicijsko vzdrževalni sektor (1,14 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu juliju so bili:

- nega družinskega člana	100 dni
- poškodbe izven dela	76 "
- angina	72 "
- razne ženske bolezni	61 "
- poškodbe pri delu	51 "
- psihonevroze	46 "
- revmatizem	40 "
- bolezni živcev	28 "
- infekcija kože	28 "
- bolezni želodca	26 "

Naslednja tabela nam bo prikazala razmerja med bolezenskimi izostanki v mesecu avgustu 1966 in avgustu 1967.

Oddelki	Avgust 1966				Avgust 1967			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh bol. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	33	1,46	33	1,46	53	2,25	53	2,25
Tkalnica	680	9,44	536	7,44	361	5,16	282	4,03
Predil. II	364	10,24	249	7,01	301	7,47	144	3,57
Apretura	122	4,34	74	2,63	144	5,08	61	2,15
Inv.vzdrž.s.	56	4,16	56	4,16	27	2,04	27	2,04
Predil. I	269	5,63	170	3,55	243	5,16	208	4,42
Skupaj	1.524	6,94	1.118	5,09	1.129	5,08	775	3,48

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu avgustu nekoliko nižji kot v mesecu juliju, vendar pa precej višji kot v istem mesecu lanskega leta.

Najvišji odstotek ima v mesecu avgustu oddelek predilnica I (4,42 %), sledi tkalnica (4,03 %), predilnica II (3,57 %), skupne službe (2,25 %), apretura (2,15 %) in vzdrževalni sektor (2,04 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu avgustu so bili:

- poškodbe izven dela	118 dni
- nega družinskega člana	93 "
- angina	73 "
- razne ženske bolezni	63 "
- poškodbe pri delu	56 "
- revmatizem	51 "
- psihonevroze	50 "
- vnetje ušesa	33 "
- bolezni želodca	28 "
- bolezni črevesja	27 "

Naslednja tabela pa nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu septembru 1966 in v septembru 1967.

Oddelki	September 1966				September 1967			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh bol. dni	% na del. dni	Štev. bol. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	71	3,35	71	3,35	89	4,00	89	4,00
Tkalnica	489	7,11	402	5,84	441	6,98	375	5,93
Predil. II	227	6,76	114	3,39	315	8,60	213	5,81
Apertura	133	4,98	76	2,84	159	5,78	93	3,38
Inv.vzdrž.s.	78	6,16	78	6,16	47	3,68	47	3,68
Predil. I	327	7,14	235	5,15	293	6,79	271	6,28
Skupaj	1.325	6,35	976	4,35	1.344	6,49	1.088	5,29

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu septembru precej višji kot v mesecu avgustu. Tudi v primerjavi z istim mesecem lanskega leta je odstotek precej višji.

Najvišji odstotek ima v mesecu septembru oddelk predilnica I (6,28 %), sledi tkalnica (5,93 %), predilnica II (5,81 %), skupne službe (4,00 %), investicijsko vzdrževalni sektor (3,68 %) in apertura (3,38 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu septembru so bili:

- poškodbe izven dela	163 dni
- bolezni respiratornega sistema	136 "
- nega družinskega člana	121 "
- psihonevroze	70 "
- razne ženske bolezni	60 "
- revmatizem	54 "
- bolezni kosti	46 "
- bolezni jeter	46 "
- poškodbe pri delu	43 "
- vnetje ušesa	37 "

Z A H V A L A

Ob izgubi moje drage mame se najlepše zahvaljujem kolektivu menze "Novoteks" za podarjeni venec.

Anica Štih

POŠKODBE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA
V MESECU JUNIJU, JULIJU, AVGUSTU IN SEPTEMBRU 1967

19. junija se je poškodovala pri delu Jožica Motika, delavka na stroju za navijanje votke.
- Imenovana je pri stroju za previjanje votke uravnavala z roko kopse, ki so bili v lesenem zaboji. Ker je bil zaboj izrabljen, se je zaradi tega zbodla v prst desne roke ter si ga poškodovala.
27. junija se je poškodovala na poti na delo Nežka Strajnar, delavka na stroju za previjanje votke.
- Imenovana se je peljala na zadnjem sedežu motornega kolesa v službo. Ker je nek pešec nenadoma prečkal cesto, je voznik naglo zavrl motorno kolo. Zaradi naglega zaviranja je padla s sedeža ter si poškodovala glavo.
12. julija se je poškodoval pri delu Martin Pust, delavec v barvarni.
- Imenovani je hotel na aparatu za barvanje diolen odpreti ventil za vodo. Ker se je naprava za zapiranje vode zaradi vročine razširila, ga ni mogel odpreti, zato si je pomagal z napravo, ki je predhodno služila na dvigalu za stiskanje česanca. Pri odpiranju pa mu je naprava spodletela in je z zapestjem desne roke udaril ob sosedni ventil.
21. julija se je poškodoval pri delu Jože Smrekar, tkalec.
- Imenovani je čistil tkalni stroj. Med čiščenjem pa je dvignil osnovni valj, ki mu je padel na nogo ter mu poškodoval prst.
24. julija se je poškodoval na poti z dela Anton Junc, transportni delavec.
- Imenovani je šel peš iz službe domov. Za njim je pripeljal osebni avto s prikolico in ga podrl ter mu pri tem poškodoval desno roko.
27. julija se je poškodovala na poti na delo Anica Potočar, delavka v apreturi.
- Imenovana se je peljala s kolesom v službo. Ko je pripeljala do železniških zapornic, so se le-te nenadoma zaprle. Naglo je stopila s kolesa ter si pri tem poškodovala levo nogo.

23. avgusta se je poškodovala pri delu Vera Kump, delavka pri navijanju votka.

Imenovana je hotela med pogonom obrisati s krpo pločevino pod strojem. Pri tem pa ji je stroj potegnil krpo skupno z roko ter ji poškodoval prst desne roke.

28. avgusta se je poškodovala pri delu Draga Nedeljko, delavka pri dublirnem stroju.

Imenovana je na dublirnem stroju rezala s škarijami nitro. Med rezanjem pa so ji škarje spodletele, tako da se je zbodla v pest desne roke.

29. avgusta se je poškodoval pri delu Anton Pezdirc, tekstilni tehnik v predilnici I.

Imenovani je pregledoval pokvarjen sukalni stroj. Zaradi okvare na vozu pa mu je zdrsnila pogonska veriga in mu pritislila prst desne roke ob kolut vozove verige ter mu ga poškodovala.

4. septembra se je poškodovala pri delu Antonija Siročič, delavka v predilnici I.

Imenovana je čistila prstenčev stroj. Med čiščenjem pa ji je padel na noge del stroja ter ji poškodoval prst.

5. septembra se je poškodovala pri delu Zlata Arabadič, delavka v predilnici II.

Imenovana je zlagala prazne cevke v mali zaboj, ki je bil obešen na veliki zaboj. Ker mali zaboj ni bil pravilno obešen, ji je med zlaganjem padel na stopalo leve noge.

11. septembra se je poškodoval na poti z dela Nikolaj Vukšinič, delavec v predilnici I.

Pri srečanju s tovornim avtomobilom je imenovani naglo zavrl motorno kolo. Zaradi spolzke ceste pa ga je vrglo z motornega kolesa, pri čemer si je poškodoval prsni koš.

26. septembra se je poškodoval pri delu Alojz Blažič, skladiščni delavec.

Imenovani je z rokami vlekel iz skladovnice balo česanca. Med vlečenjem pa se mu je bala izmaknila iz rok in je padel ter z levo roko obdrsnil ob kovinsko vez, s katero so povezane bale diolena, ter si poškodoval dlan.

NAŠA KRONIKA

Rodile so:

Anica Kocjan - deklico, Pepca Jakše - dečka, Anica Bobnar - deklico, Jožefa Rozman - dečka, Betka Radež - dečka in deklico, Milka Pavlin - deklico, Breda Jakše - deklico, Jelka Gabron - dečka, Marija Judež - dečka in Tončka Ljubi - deklico.

Mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje so prišli:

Todor Stanojević, Janez Mavsar, Anton Gole, Jože Berkopec, Jože Železnik, Hinko Šintler, Matilda Šepetavc, Jože Rolih, Sonja Potočar, Milena Koren, Silva Hudoklin, Silvo Osvald, Ivanka Absec, Jože Dulc, Anton Gerksič, Antonija Kos, Anica Dragan in Jože Žagar.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo mnogo uspehov pri delu in veliko osebnega zadovoljstva!

Podjetje so zapustili:

Bojan Brovet, Marija Levičar, Marija Kragl, Janez Novak, Marija Župan, Rozalija Turk, Marija Surla, Jože Logar in Alojz Gorenc.

Na odsluženje kadrovskega roka je odšel Mirko Stopar.

Dne 1/10-1967 je stanje zaposlenih 937. Od tega je 315 moških in 622 žensk.

POROČILO O FINANČNEM IN MATERIALNEM POSLOVANJU GLASILA DELAVSKEGA SVETA NOVOTEKS NOVO MESTO ZA LETO 1966

V letu 1966 je glasilo izšlo šest krat. Povprečna naklada je bila 1.000 izvodov.

Glasilo nima svojih dohodkov.

Z ozirom na to, da je glasilo v glavnem obveščevalnega značaja, se po veljavnih predpisih stroški krijejo iz materialnih stroškov podjetja.

Za izdajo ene številke glasila je bilo povprečno porabljeno 2.146,95 din, en izvod pa je stal povprečno 2,22 dinarjev.

Stroški za izdajo ene številke so sestavljeni iz sledečih postavk:

- papir	750,00	din
- pasta	16,68	"
- matrice	48,25	"
- tiskarna	734,55	"
- prevoz	140,00	"
- PTT	50,00	"
- avtorski honorarji	330,31	"
- osebni dohodki	<u>147,16</u>	"
Skupaj:	2.215,95	din

Stroški za en izvod glasila pa so sestavljeni takole:

- papir	0,75	din	33,78	%
- pasta	0,02	"	0,9	%
- matrice	0,05	"	2,25	%
- tiskarna	0,73	"	32,88	%
- prevoz	0,14	"	6,31	%
- PTT	0,05	"	2,25	%
- avtorski honorarji	0,33	"	14,36	%
- osebni dohodki	<u>0,15</u>	"	<u>6,76</u>	%
Skupaj:	2,22	din	100,00	%

Z A H V A L A

Ob izgubi mojega brata se najlepše zahvaljujem za podarjeni venec kolektivu menza.

Žalujoča
Štefka Kocjan

Z A H V A L A

Sodelavcem apreture in priprave tkalnice se iskreno zahvaljujem za podarjena venca na grob mojega očeta.

Žalujoča
Kolenc Jožefa